

Dosarul nr. 2r-105/24
2-22051277-01-2r-28022024

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Central (Jud: C. Troianovschi)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Jud: N. Budăi, Iu. Cotruță, I. Țurcan)

DECIZIE

17 aprilie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Mariana Ursachi

examinând recursul declarat de către avocatul Vitalie Russu, în numele și interesele lui Pavel (Neagu) Șuleanschi,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Dumitru Căpățînă împotriva lui Pavel Neagu privind încasarea datoriei, precum și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 26 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea înaintată de avocatul Vitalie Russu în numele și interesele apelantului Pavel (Neagu) Șuleanschi privind repunerea în termenul de declarare a apelului și s-a restituit cererea de apel declarată de avocatul Vitalie Russu în numele și interesele apelantului Pavel (Neagu) Șuleanschi, împotriva hotărârii din 31 mai 2022 a Judecătoria Orhei, sediul Central, ca fiind depusă în afara termenului legal, iar instanța a refuzat să efectueze repunerea în termen,

c o n s t a ț ă :

La 12 aprilie 2022, Dumitru Căpățînă a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Pavel Neagu privind încasarea datoriei, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 31 mai 2022 a Judecătoria Orhei, sediul Central, s-a admis parțial cererea cu valoare redusă înaintată de Dumitru Căpățînă. S-a încasat de la Pavel Neagu, în beneficiul lui Dumitru Căpățînă, datoria în temeiul recipisei din 07 mai 2021 în mărime de 2760,00 de euro sau echivalentul în lei moldovenești conform cursului stabilit de BNM la momentul executării hotărârii și cheltuielile de judecată sub forma taxei de stat în sumă de 1658,20 de lei și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 4000,00 de lei. În rest, pretențiile privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărimea excedentă s-a respins ca neîntemeiate.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 22 august 2023, avocatul Vitalie Russu, acționând în numele și interesele apelantului Pavel (Neagu) Șuleanschi a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 31 mai 2022 a Judecătoria Orhei, sediul Central, solicitând concomitent repunerea în termenul de declarare a apelului (f.d.39/40).

Prin încheierea din 26 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea înaintată de avocatul Vitalie Russu, în numele și interesele apelantului Pavel (Neagu) Șuleanschi privind repunerea în termenul de declarare a apelului și s-a restituit cererea de apel declarată de avocatul Vitalie Russu în numele și interesele apelantului Pavel (Neagu) Șuleanschi, împotriva hotărârii din 31 mai 2022 a Judecătorei Orhei, sediul Central, ca fiind depusă în afara termenului legal, iar instanța a refuzat să efectueze repunerea în termen (f.d. 47/50).

La 31 ianuarie 2024, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău, avocatul Vitalie Russu, acționând în numele și interesele apelantului Pavel (Neagu) Șuleanschi a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 26 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând repunerea în termenul de contestare a încheieri recurate, admiterea recursului, casarea încheierii contestate, cu emiterea unei noi decizii prin care să fie dispusă trimiterea cauzei civile la rejudecare în legătură cu lipsa expedierii de către instanță de judecată a citării legale despre data, ziua, și ora de examinare a solicitării de repunerea în termen a cererii de apel, atât a apărătorului cât și a apelantului.

Subsecvent, a menționat că, din conținutul dispozițiilor art.116 alin.(1) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură, pot fi repuse de către instanță în acest termen. Alineatul (2) al aceluiași articol statuează că, cererea de repunere în termen se depune la instanța judecătorească care efectuează actul de procedură și se examinează în ședință de judecată. Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică soluționarea repunerii în termen.

A mai indicat că, în vederea neîngrădirii dreptului la un proces echitabil, în contextul celor relatate mai sus, consideră că, instanța de recurs urmează să admită integral cererea de recurs, să dispună casarea integrală a încheierii judecătorești din 26 septembrie 2023, cu emiterea unei noi decizii judecătorești privind trimiterea cauzei civile la rejudecare, în instanța de apel, la etapa primii cererii de apel.

La 28 februarie 2024, Curtea Supremă de Justiție a expedit în adresa intimatului Dumitru Căpățînă, copia recursului declarat de către avocatul Vitalie Russu, în numele și interesele apelantului Pavel (Neagu) Șuleanschi, împotriva încheierii din 26 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, pentru cunoștință (f.d. 67).

Prin referința depusă de avocata Veronica Gașițoi, în numele și interesele lui Dumitru Căpățînă, a solicitat respingerea recursului declarat de către avocatul Vitalie Russu, în numele și interesele lui Pavel (Neagu) Șuleanschi, împotriva încheierii din 26 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, ca fiind depus în afara termenului legal (f.d. 70/71).

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 26 septembrie 2023 (f.d. 47/50).

Din conținutul scrisorii de expediere a actului judecătoresc nr.9408 (f.d.51), rezultă că, Curtea de Apel Chișinău, prin intermediul oficiului poștal, la 29 noiembrie 2023, a expedit în adresa participanților la proces, copia încheierii din 26 septembrie 2023 a instanței de apel, însă, la materialele cauzei lipsesc înscrisuri care să probeze momentul recepționării acesteia de către recurent.

Prin urmare, recursul declarat la 31 ianuarie 2024, de către avocatul Vitalie Russu, în numele și interesele lui Pavel (Neagu) Șuleanschii, împotriva încheierii din 26 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, se consideră ca fiind depus în termen, drept urmare decade necesitatea expunerii în privința solicitării recurentului privind repunerea în termen a recursului.

În conformitate cu art. 424 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de către curțile de apel.

Potrivit art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, în raport cu temeiurile invocate în cererea de recurs și prevederile legale aplicabile la caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către avocatul Vitalie Russu, în numele și interesele lui Pavel (Neagu) Șuleanschii, este neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 428 alin. (1) din Codul de procedură civilă, decizia instanței de recurs emisă după examinarea recursului împotriva încheierii rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanței la data emiterii.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Art. 113 din Codul de procedură civilă prevede că dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Conform art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, dispozitivul hotărârii primei instanțe, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Dumitru Căpățînă împotriva lui Pavel Neagu privind încasarea datoriei, precum și compensarea cheltuielilor de judecată, a fost adoptat la 31 mai 2022, cauza fiind examinată în procedura cererilor cu valoare redusă (f.d.25).

Cererea de apel împotriva hotărârii din 31 mai 2022 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, a fost depusă de către avocatul Vitalie Russu, în numele și interesele lui Pavel (Neagu) Șuleanschii, la 21 august 2022, prin intermediul poștei terestre (f.d.41).

În cererea de apel, apelantul a solicitat repunerea în termen a apelului, admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi decizi prin care cauza să fie remisă la judecare.

Prin încheierea din 26 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea înaintată de avocatul Vitalie Russu în numele și interesele apelantului Pavel (Neagu) Șuleanshii privind repunerea în termenul de declarare a apelului și s-a restituit cererea de apel declarată de avocatul Vitalie Russu în numele și interesele apelantului Pavel (Neagu) Șuleanshii, împotriva hotărârii din 31 mai 2022 a Judecătorei Orhei, sediul Central, ca fiind depusă în afara termenului legal, iar instanța a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție stabilește că, încheierea recurată este adoptată în conformitate cu normele Codului de procedură civilă, care reglementează acțiunile instanței la faza respectivă a procesului și cu aprecierea completă a tuturor probelor și a circumstanțelor referitoare la termenul de declarare a apelului.

Astfel, termenul de declarare a apelului în baza art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, este de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii și a început să curgă de la 01 iunie 2022, ziua imediat următoare datei adoptării dispozitivului hotărârii contestate și a expirat la 30 iunie 2022, inclusiv (zi de joi), însă, avocatul Vitalie Russu în numele și interesele apelantului Pavel (Neagu) Șuleanshii, a depus cerere de apel la 21 august 2022 (f.d.39/40), peste termenul de 30 de zile.

Prin urmare, apelul a fost declarat de către avocatul Vitalie Russu în numele și interesele apelantului Pavel (Neagu) Șuleanshii, în afara termenului stabilit de lege, solicitând repunerea în termen.

În conformitate cu art. 362 alin. (3) din Codul de procedură civilă, repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

În conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documente respective etc.).

Completul de judecată subliniază că termenul de declarare a apelului poate fi restabilit dacă persoanele îndreptățite prezintă probe veridice, ce ar confirma imposibilitatea declarării apelului în termen.

Cu referire la mențiunile invocate de către avocatul Vitalie Russu în numele și interesele apelantului Pavel (Neagu) Șuleanshii, precum că, recurentul nu a știut despre existența litigiului și despre hotărârea din 31 mai 2022, deoarece cauza a fost examinată în lipsa sa, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție le apreciază ca neîntemeiate.

În conformitate cu art. 276³ alin. (1), (2) și (3) din Codul de procedură civilă, procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă. Judecătorul poate dispune citarea participanților la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau dacă admite solicitarea uneia dintre părți de a examina cererea în ședință publică. Judecătorul poate să respingă o astfel de solicitare în cazul în care consideră că, ținând cont de împrejurările cauzei, nu sunt necesare dezbateri publice. Respingerea se

dispune printr-o încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul. În termen de 30 de zile de la comunicarea cererii de chemare în judecată și a înscrisurilor anexate, inclusiv în cazul comunicării prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, pârâtul prezintă instanței judecătorești și reclamantului o referință, precum și copii de pe înscrisurile necesare. Pârâtul poate depune o cerere reconvențională în condițiile art. 172 și 173 doar dacă valoarea acțiunii reconvenționale nu depășește valoarea admisibilă și condițiile legale de exercitare a cererii inițiale cu valoare redusă.

Conform prevederilor art. 276⁴ alin. (2) din Codul de procedură civilă, dacă, după ce i s-au comunicat cererea de chemare în judecată și înscrisurile anexate, pârâtul nu depune referință, soluționarea cererii se face în baza materialelor anexate la dosar.

Potrivit scrisorii de expediere actului judecătorec (f.d.22), prin intermediul oficiului poștal, în adresa lui Pavel Neagu i-au fost expediate copia încheierii din 19 aprilie 2022 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, prin care s-a acceptat în procedura cu valoare redusă cererea de chemare în judecată depusă de Dumitru Căpățînă împotriva lui Pavel Neagu privind încasarea datoriei, precum și compensarea cheltuielilor de judecată, precum și copia cererii de chemare în judecată, care au fost recepționate de ultimul la 22 aprilie 2022, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei (f.d. 24).

Astfel, se denotă faptul că, recurentul a cunoscut că pe rolul Judecătoriei Orhei, sediul Central, se află cauza civilă în care avea calitate de pârât.

Mai mult, potrivit scrisorii de expediere a actului judecătorec din 31 mai 2022, Judecătoria Orhei, sediul Central a remis, prin intermediul oficiului poștal, la adresa lui Pavel Neagu și anume: r-nul XXXXX, satul XXXXX, copia dispozitivului hotărârii din 31 mai 2022 a Judecătoriei Orhei, sediul Central (f.d.26), iar, potrivit avizului poștal de recepție nr.DSXXXXXXXXAS, anexat la actele cauzei, se atestă faptul că, la 13 iunie 2022, Pavel Neagu, a recepționat dispozitivul hotărârii primei instanțe (f.d.29).

Totodată, potrivit informației publicate pe pagina web a ÎS „Poșta Moldovei”, la compartimentul „Servicii on-line, Track&Trace”, corespondența destinată lui Pavel Neagu i-a fost livrată la 13 iunie 2022, deci, în interiorul termenului de apel.

Conform art. 102 alin. (6) din Codul de procedură civilă, citația sau înștiințarea se trimite la adresa menționată de parte sau de un alt participant la proces.

Conform art. 105 alin. (1) și (5) din Codul de procedură civilă, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței. Citația sau înștiințarea adresată persoanei fizice se înmânează personal contra semnătură pe cotor.

Alineatul (6) al normei precitate prevede că, dacă nu îl va găsi pe destinatar la domiciliu sau la locul de muncă, persoana împuternicită să înmâneze citația sau înștiințarea o va înmâna unuia dintre membrii adulți ai familiei care locuiește împreună cu destinatarul și care și-a dat acordul să o primească, iar în lipsa acestora, o va remite organizației de exploatare a locuințelor, primăriei satului (comunei) ori administrației de la locul lui de muncă. Persoana care a primit citația sau înștiințarea este obligată să indice pe cotor numele și raporturile sale de rudenie cu destinatarul

sau funcția sa. Totodată, ea este obligată să o înmâneze destinatarului cât mai curând posibil.

În continuare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind juste reținerile instanței de apel, precum că argumentele de repunere în termen sunt neîntemeiate și nu constituie temei de repunere în termen, or, art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă într-o manieră certă și clară leagă termenul de 30 de zile de contestare de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dar nu de la data comunicării actului judecătoresc.

Ce ține de mențiunea recurentului precum că în perioada examinării cauzei a fost plecat la lucru peste hotarele țării, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție le consideră neîntemeiate, deoarece avocatul Vitalie Russu în numele și interesele apelantului Pavel (Neagu) Șuleanschii, nu a prezentat, conform art. 118 din Codul de procedură civilă, dovezi plauzibile în susținerea poziției sale.

Cu referire la alegațiile avocatului Vitalie Russu în numele și interesele apelantului Pavel (Neagu) Șuleanschii, precum că, instanța de apel nu a ținut cont de prevederile art.116 din Codul de procedură civilă, nu l-a citat pe Pavel (Neagu) Șuleanschii și nici pe avocatul Vitalie Russu, care acționează în numele acestuia, pentru a participa la examinarea cererii de repunere în termen în ședință de judecată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, le consideră neîntemeiate din următoarele considerente.

În conformitate cu art.116 alin. (2) din Codul de procedură civilă, cererea de repunere în termen se depune la instanța judecătorească care efectuează actul de procedură și se examinează în ședință de judecată. Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică soluționarea repunerii în termen.

Totodată, conform art.369 alin.(1¹) din Codul de procedură civilă, asupra restituirii cererii de apel decide un complet din 3 judecători, fără citarea participanților la proces. Instanța de apel poate convoca participanții la proces în ședință prealabilă doar în cazul stabilit la alin.(1) lit.b).

Raportând normele legale citate supra la circumstanțele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, Curtea de Apel Chișinău, prin încheierea din 26 septembrie 2023, corect a dispus examinarea cererii de repunere în termen fără citarea participanților la proces și a respins cererea de repunere în termen și a restituit apelul declarat de către avocatul Vitalie Russu, în numele și interesele lui Pavel (Neagu) Șuleanschii, împotriva hotărârii din 31 mai 2022 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, ca fiind depus în afara termenului legal, or, convocarea în ședință a părților este un drept dar nu o obligație.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că omiterea termenului legal de declarare a apelului nu poate fi imputat instanței de judecată, dat fiind faptul că în sensul art. 56 alin. (3) și 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție remarcă că prin impunerea unor termene limită în vederea valorificării drepturilor pretinse a fi lezate se urmărește o bună administrare a justiției și asigurarea securității raporturilor juridice.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că legiuitorul, prin stabilirea unui termen de declarare a apelului, a urmărit: asigurarea celerității procesului civil în întregime, în special luându-se în considerare și fazele facultative ale procesului civil, cum ar fi executarea silită, apelul; stimularea persoanelor care dispun de dreptul la apel de a-l valorifica într-un termen prevăzut de lege; asigurarea stabilității raporturilor juridice constatate prin hotărârea primei instanțe, întrucât acestea nu pot să rămână până la infinit sub amenințarea pronunțării unei noi soluții; oferirea participanților la proces a unei perioade suficiente de a lua cunoștință de materialele dosarului și de a formula motivarea cererii de apel.

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 din Constituția Republicii Moldova și art. 5 din Codul de procedură civilă, relevat și în jurisprudența CtEDO, precum și dreptul la un recurs efectiv garantat de art. 13 din Convenție, circumstanțele relatate denotă că recurentul a neglijat dreptul de valorificare a drepturilor procedurale în sensul și termenul stabilit de legiuitor.

Din considerentele redate și având în vedere faptul că, încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar criticele invocate de către recurent sunt nejustificate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de către avocatul Vitalie Russu, în numele și interesele lui Pavel (Neagu) Șuleanschi, cu menținerea încheierii din 26 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art.428 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către avocatul Vitalie Russu, în numele și interesele lui Pavel (Neagu) Șuleanschi.

Se menține încheierea din 26 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Dumitru Căpățînă împotriva lui Pavel Neagu privind încasarea datoriei, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi